

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkkeiden rahoituksen turvaamiseksi ja valtion eläkelain muutosehdotuksiin liittyen ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia muutettavaksi siten, että eläkeikä lain piiriin kuuluvissa vuoden 1992 jälkeen alkavissa virka- ja työsuhteissa olisi 65 vuotta. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1992 jälkeen alkavissa palvelussuhteissa

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluvan henkilön katsottaisiin eläkeoikeudellisesti voivan olla samanaikaisesti vain yhdessä palvelussuhteessa samaan työnantajaan.

Muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti valtion eläkelakiin ehdotettujen muutosten kanssa eli 1 päivänä tammikuuta 1993.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n 1 momentin (564/89) mukaan virka- tai työsuhteessa evankelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntainliittoon tai muuhun seurakuntayhtymään olevalla henkilöllä on, mikäli sanotusta laista ei muuta johdu, oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. Siten valtion eläkelain säännökset tulevat pääsääntöisesti sovellettaviksi kirkon eläkejärjestelmään.

Valtion eläkejärjestelmässä odotettavissa olevan eläkkeiden rahoituksen vaikeutumisen ja valtion henkilöstöpolitiikan uudistuspyrkimysten johdosta valtion eläkelakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että uusissa virka- ja työsuhteissa eläkeikä, eläkekarttuma ja eläkkeen tavoitetaso tulisivat yhdenmukaisiksi yksityisen alan työeläkejärjestelmän kanssa. Eduskunnalle heinäkuussa 1992 annetussa hallituksen esityksessä (HE 110/1992 vp) ehdotetaan valtion eläkelakia (280/66) muutettavaksi vuoden 1993

alusta siten, että 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkaneissa palvelussuhteissa eläkeikä olisi 65 vuotta nykyisen 63 vuoden sijasta, että eläkkeen tavoitetaso olisi 60 prosenttia nykyisen 66 prosentin sijasta ja että eläkekarttuma olisi 1,5 prosenttia vuodessa, kun se voimassa olevan lain mukaan on joko 2,2 tai 2 prosenttia vuodessa. Tarkoituksena on, että vastaava muutos toteutetaan myös muissa julkisissa eläkejärjestelmissä ja että vastaavien periaatteiden toteuttamisesta myös voimassa olevissa virka- ja työsuhteissa annetaan myöhemmin eduskunnalle hallituksen esitys.

Myös kirkossa on eläkkeiden vastaisen rahoituksen kannalta välttämätöntä alentaa eläkejärjestelmän kustannuksia. Niin sanottujen suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen ensi vuosikymmenen puolivälissä aiheuttaa eläkemenojen voimakkaan kasvun, joka johtaa eläkkeiden rahoituksen vaikeutumiseen. Kirkon eläkejärjestelmän rahoittamista vaikeuttaa lisäksi se, että eläkkeiden rahastointi on aloitettu vasta vuonna 1991. Kattamaton eläkevastuu on uuden eläke-ennusteen mukaan yli 9 miljardia markkaa vuoden 1992 tasolla. Tämän vuoksi kirkolliskokous on 5 päivänä marras-

kuuta 1992 päättänyt ehdottaa evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin ne muutokset, jotka ovat tarpeen rahoitustilanteen helpottamiseksi ja eläkejärjestelmien yhdenmukaistamiseksi.

Edellä selostetut valtion eläkelakiin ehdotetut muutokset tulevat eläkekarttuman ja eläkkeen tavoitetason osalta kirkon eläkejärjestelmässä voimaan valtion eläkelakiin ehdotettujen muutosten perusteella ilman, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia on tarpeen muuttaa.

Kirkon eläkejärjestelmän eläkeikä vastaa nykyisin valtion eläkejärjestelmän eläkeikää, mutta siitä on säädetty erikseen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 §:n 1 ja 2 momentissa. Pykälän 1 momentin mukaan yleinen eläkeikä on 63 vuotta, ja 2 momentin mukaan eläkeikä on 65 vuotta, jos viranhaltijan tai työntekijän palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden ikää. Tämän vuoksi ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 §:n 2 momentti jätettäväksi pois laista ja 2 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että eläkeikä on 65 vuotta.

Julkisten eläkejärjestelmien sisäisestä vanhuuseläkkeen niin sanotusta laukaisuperiaatteesta säädetään kirkon eläkelain 2 §:n 3 momentissa. Sen mukaan edunsaajalla on oikeus vanhuuseläkkeeseen, vaikkei hän täyttäisi muita valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa säädettyjä vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksiä, jos hänellä on eläkeikää vähintään yksi kuukausi ja hän on saanut vanhuuseläkkeen toisesta julkisesta eläkejärjestelmästä. Kun tämä oikeus on ehdotettu poistettavaksi valtion eläkejärjestelmästä 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen alkaneen palveluksen osalta, vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin jättämällä laista pois 2 §:n 3 momentti.

Lisäksi ehdotetaan kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluvan henkilön katsottaisiin eläkeoikeudellisesti voivan olla samanaikaisesti vain yhdessä palvelussuhteessa samaan työnantajaan. Tämä jouduttaisi ja yksinkertaistaisi eläkehakemusten käsittelyä. Nykyisin kirkon eläkejärjestelmässä sovelletaan valtion eläkelain 1 §:n 4 momentin säännöstä, jonka mukaan eläke määrätään rinnakkaisten virkasuhteitten ja työsuhteen osalta erikseen siinä palvellun ajan ja siitä saadun ansion perusteella. Eläkepalkkaa laskettaessa otettaisiin huomioon henkilön työnantajalta saamat ansiot kokonaisuudessaan. Jos työntekijä on

samanaikaisesti kahden tai useamman työnantajan palveluksessa, eläke laskettaisiin edelleenkin erikseen. Muutos poikkeaa valtion eläkelain mukaisesta menettelystä mutta on samanlainen kuin kunnan eläkejärjestelmässä noudatettava menettely. Tämän mukaisesti ehdotetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 3 §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan viranhaltija tai työntekijä, joka on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa. Kun eläketurva muutoksen johdosta huononisi niissä tapauksissa, joissa edunsaajalla on ollut sivutoimi ennen eläkkeen perusteena olevan palkan määräytymisvuosia, ehdotetaan lakiehdotuksen voimaantulosäännöksessä, että palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993 sovelletaan 3 §:ää sellaisena kuin se on nyt ehdotettavan lain tullessa voimaan.

Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan 2 §:ää niin ikään sellaisena kuin se on ehdotettavan lain tullessa voimaan. Siten näissä palvelussuhteissa on edelleen voimassa 63 vuoden eläkeikä, paitsi jos palvelussuhde kirkkoon on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää, jolloin eläkeikä on 65 vuotta. Lisäksi näissä palvelussuhteissa säilyy oikeus niin sanotun laukaisuperiaatteen mukaan määräytyvään eläkkeeseen.

Kirkon pääsopijajärjestöt Akava ry ja Seurakuntien viran- ja toimenhaltijain liitto ry ovat hyväksyneet ehdotetut muutokset edellyttäen, että eläkeikä, eläkekarttuma ja eläkkeen tavoitetasoa koskevat muutokset tehdään valtion eläkejärjestelmään.

2. Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Kirkon eläkemenot ovat vuonna 1992 noin 329 miljoonaa markkaa. Kun kirkon ja valtion eläkejärjestelmät ovat edultaan saman tasoiset, vaikuttavat ehdotetut muutokset samassa suhteessa kirkon eläkemenoja alentavasti kuin valtion eläkejärjestelmässä. Jos palkkojen ja eläkkeiden realinen nousu arvioidaan samaksi kuin valtion eläkelain muutosta koskevassa esityksessä, eläkemenojen säästö vuonna 2050, jolloin uudistus kirkossakin on kokonaan toteutunut, on noin 18 prosenttia nyt voimassa

olevaan järjestelmään verrattuna. Siten uuden järjestelmän kustannukset olisivat tuolloin vuoden 1992 rahanarvossa laskettuina noin 129 miljoonaa markkaa pienemmät kuin nykyjärjestelmässä.

kaisesti kuin valtion eläkelakiin ehdotetut vastaavat muutokset eli 1 päivänä tammikuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanai-

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) 2 §, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä kesäkuuta 1989 ja 4 päivänä toukokuuta 1990 annetuilla laeilla (564/89 ja 419/90), sekä lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §
 Eläkeikä on 65 vuotta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 1993.

Palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan kuitenkin edelleen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:ää sellaisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.

3 §
 — — — — —
 Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Tytti Isohookana-Asunmaa

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
 muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/66) 2 §, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä kesäkuuta 1989 ja 4 päivänä toukokuuta 1990 annetuilla laeilla (564/89 ja 419/90), sekä lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Eläkeikä on 63 vuotta.

Eläkeikä on kuitenkin 65 vuotta, jos palvelus on päättynyt ennen 63 vuoden eläkeikää.

Jos edunsaaja, jolla on eläkeaikaa vähintään yksi kuukausi, on saanut valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittujen säännösten nojalla myönnetyn vanhuuseläkkeen, jonka määrä on laskettu valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia tai sitä vastaavien valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittujen muiden lakien säännöksiä tai eläkesääntöjen määräyksiä soveltaen, hänellä on palveluksen päätyttyä oikeus myös tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen riippumatta siitä, täyttääkö hän valtion eläkelain 8 §:n 1 momentissa säädetyt muut vanhuuseläkkeen saamisen edellytykset.

Ehdotus

2 §

Eläkeikä on 65 vuotta.

3 §

Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1993.

Palvelussuhteeseen, joka on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1993, sovelletaan kuitenkin edelleen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:ää sellaisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.
